

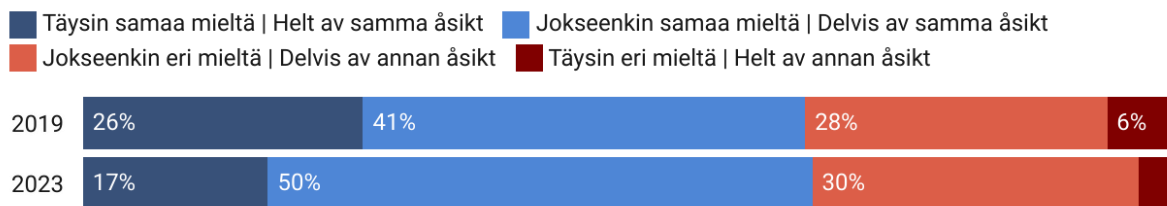
Suhtautuminen puolueiden vaalilupauksiin 2019 ja 2023 Inställning till partiernas vallöften 2019 och 2023

Vaalilupauksista ilmenee, millaisille uudistuksille puolueet hakevat valtuutusta äänestäjiltä. Tämä tekee vaalilupauksista oleellisen osan edustuksellista demokratiaa. Seuraavassa tarkastellaan suomalaisten suhtautumista puolueiden vaalilupauksiin kahdella tasolla. Ensimmäinen taso on vaalilupausten yleinen luotettavuus. Se on yhteydessä puoluejärjestelmään kohdistuvaan luottamukseen ja käsityksiin siitä, miten poliittinen järjestelmä huomioi kansalaisten näkemykset. Toisella tasolla tarkastellaan arvioita siitä, miten edellisen vaalikauden hallituspuolueet onnistuivat lupaustensa lunastamisessa. Nämä arviot liittyvät siihen, miten hallitusvastuussa olleiden puolueiden katsotaan noudattaneen äänestäjiltä saamaansa valtakirjaa.

Vallöftena visar vilken typ av reformer som partierna söker mandat för hos väljarna. Detta gör vallöften till en viktig del av den representativa demokratin. Vi undersöker här finländarnas inställning till partiernas vallöften på två nivåer. Den första nivån handlar om vallöftenas tillförlitlighet över lag. Denna nivå är kopplad dels till förtroendet för partisystemet, dels till uppfattningar om hur det politiska systemet tar hänsyn till medborgarnas åsikter. På den andra nivån undersöker vi bedömningar av regeringspartierna framgång med att uppfylla sina vallöften under den förra valperioden. Dessa bedömningar är förenade med synen på hur regeringspartierna uppfattas ha följt det mandat de fick av väljarna.

Kuvio | Figur 1

Koskaan ei voi luottaa minkään puolueen vaalilupauksiin. Eri vastausvaihtoehdot valinneiden osuudet (%) | Man kan aldrig lita på något partis vallöften. Andel som valt olika svarsalternativ (%)

Lähde | Källa: Vaalitutkimukset | Riksdagsvalsundersökningarna 2019, 2023.

Näkemyksiä vaalilupausten yleisestä luotettavuudesta voidaan selvittää kysymällä, mitä mieltä vastaajat ovat väitteestä "koskaan ei voi luottaa minkään puolueen vaalilupauksiin." Väitteeseen yhtymisen voi tulkita epäluottamuksen osoitukseksi. Eri mieltä oleminen puolestaan merkitsee, että vaalilupauksiin voi ainakin joissain tilanteissa luottaa. Kuten kuvioista 1 nähdään, vaalilupauksia erittäin

Man kan undersöka inställningen till vallöftenas allmänna tillförlitlighet genom att fråga respondenterna vad de tycker om påståendet "man kan aldrig lita på något partis vallöften". Om man instämmer i påståendet kan det tolkas som en indikation på misstro. Att inte instämma innebär att man kan lita på vallöften, åtminstone under vissa omständigheter. Som

epäluotettavina pitävien osuus pieni vuodesta 2019 vuoteen 2023. Yleiskuva vaalilupauksiin varauksellisesti suhtautuvista kansalaisista kuitenkin säilyi ennallaan, sillä ainakin jonkinasteinen epäluottamus oli huomattavasti yleisempää kuin luottamuksen osoittaminen. Korkeintaan epäluottamus lientyi jonkin verran.

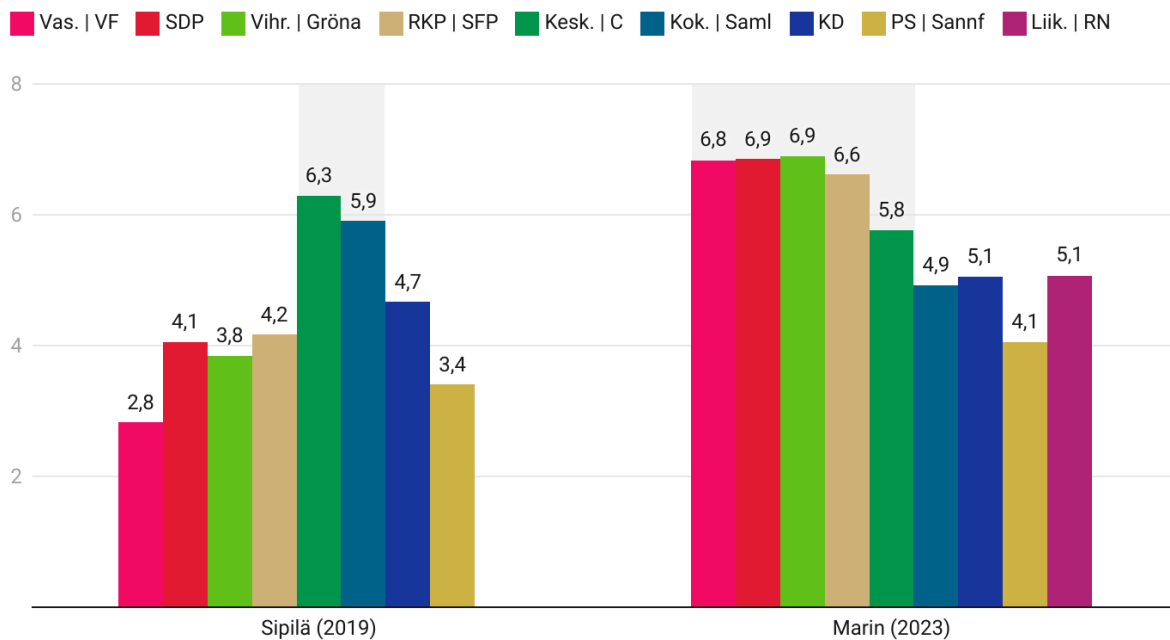
frangår av figur 1 minskade andelen personer som anser att vallöften är mycket opålitliga från 2019 till 2023. Den övergripande bilden av en väljarkår som har en försiktig inställning till vallöften förblev dock oförändrad i och med att någon grad av misstro var betydligt vanligare än uttryck för förtroende. På sin höjd minskade misstroendet något.

Kuvio | Figur 2

Arviot edellisen hallituksen vaalilupausten toteutumisesta Utvärdering av hur tidigare regeringar uppfyllt vallöften

Vastausten keskiarvo puolueittain (0 = "ei lainkaan" ... 10 = "täysin")

Svarens medelvärde enligt parti (0 = "inte alls" ... 10 = "fullständigt")

Puoluekanta on mitattu vastaajan edellisissä eduskuntavaaleissa äänestämän puolueen mukaan. Harmaalla korostetut puolueet olivat osa hallitusta. | Partianhängarskap mäts enligt vilket parti man röstade på i föregående riksdagsval. De gråmarkerade partierna ingick i regeringen. Lähde | Källa: FNES Eduskuntavaalitutkimukset | Riksdagsvalundersökningarna 2019 & 2023

Vuonna 2023 vastaajia pyydettiin lisäksi arvioimaan, missä määrin Sanna Marinin (sd.) hallituksen puolueet olivat pitäneet vaalilupauksensa päättyneellä vaalikaudella. Vastaavasti vuonna 2019 kysyttiin Juha Sipilän (kesk.) hallituksen vaalilupauksista kaudella 2015–2019. Arviot olivat jonkin verran myönteisempiä Marinin hallituksen kohdalla (kuvio 2).

År 2023 ombads respondenterna också att bedöma i vilken utsträckning partierna i Sanna Marins (SDP) regering hade hållit sina vallöften under den föregående mandatperioden. På samma sätt tillfrågades respondenterna år 2019 om de vallöften som Juha Sipiläs (C) regering gav under perioden 2015–2019. Bedömningarna blev något mer positiva bedömningar för regeringen Marin (figur 2).

Näkemykset olivat kuitenkin yhteydessä puoluekantaan ja hallitus–oppositio-jakoon. Keskustan ja kokoomuksen kannattajat arvioivat Sipilän porvarihallituksen onnistumista keskimäärin myönteisimmin. Marinin keskustavasemmistolainen hallitus puolestaan sai keskimäärin myönteisimmät arviot SDP:n, vasemmistoliiton, vihreiden ja RKP:n kannattajilta. Vakuuttuneimpia lupauksen pitämisestä olivat siis hallituspuolueiden omat kannattajat.

Dessa åsikter var dock kopplade till partitillhörighet och uppdelningen i regering och opposition. Centerns och Samlingspartiets anhängare var i genomsnitt mest positiva i sin bedömning av hur väl Sipiläs borgerliga regering lyckades. Marins center-vänsterregering fick däremot i genomsnitt de mest positiva omdömena av SDP:s, Vänsterförbundets, De grönas och SFP:s anhängare. De som var mest övertygade om att vallöftena infriats var alltså regeringspartiernas egna anhängare.

Aiheeseen liittyviä julkaisuja | Relaterade publikationer

Makkonen, Kimmo, Laine, Juuso ja Ylisalo, Juha. 2023. Kriisien keskellä myös vaalilupauksia on lunastettu. *Politiikasta.fi* 10.2.2023. <https://politiikasta.fi/kriisien-keskella-myos-vaalilupauksia-on-lunastettu/>

Ylisalo, Juha. 2020. Suomalaisten arviot puolueiden vaalilupauksen luotettavuudesta ja toteutumisesta. Teoksessa Sami Borg, Elina Kestilä-Kekkonen ja Hanna Wass (toim.), *Politiikan ilmastonmuutos. Eduskuntavaalitutkimus 2019*. Helsinki: Oikeusministeriö, 221–237. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-838>

[Kirjoittaja | Skriven av Juha Ylisalo, Kuviot | Figurer: Julius Lehtinen.
Ruotsinkielinen käännös & toimittaja | Översättning till svenska & redaktör: Daniel Kaweck]

ISSN: 2954-2227 (Vaalivälähdykset, online), 2954-2235 (Valglimtar, online), 2954-2243 (PDF)